

## RUSI NA BALTIKU

Rusko vrhovno poveljstvo je sinoči naznanilo, da je včeraj rdeča armada zavzela Kaunas (Kovno), glavno mesto Litve, na severu pa je rdeča armada prišla do Riškega zaliva, ki je del Baltika, ko je zavzela Klapkalns. S tem je rdeča armada odrezala vse železnice in ceste med baltskimi državami in Vzhodno Prusijo in takorekoč obkolila nemško garnizijo v Rigi. — Klapkalns je od Rige oddaljen 25 milj.

Na povelje maršala Stalina so topovi v Moskvi oddali 20 salv v proslavo zavzetja Kaunas, toda največje novice so prišle pozneje, ki so naznanjale padec Tukumsa, 34 milj zapadno od Rige in Dobeles, 16 milj zapadno od Jelgave. Ko je bila zavzeta Tukuma, je bila presečena Riga-Ventspils železnica in garnizija v Rigi je bila popolnoma osamljena in je izpostavljena napadom od vzhoda, juga in zapada.

Poročilo naznanja, da je bilo na šestih krajih fronte osvojenih 790 obljudenih krajev in da se je podal nemški general Franke s celim svojim štabom v bojih za Varšavo. — Franke je že 27. general, ki je bil vjet od 23. junija, ko so Rusi pričeli svojo poletno ofenzivo.

Združena ruska in poljska armada maršala Konstantina Rokosovskega vedno močnejše pritiska na Varšavo, toda poročila ne povedo, če je prišel kaj bližje kot do Wolomina, 10 milj vzhodno od Varšave. Poročila tudi ne omenjajo, da bi bila rdeča armada že prekoračila Vislo.

Rdeča armada je z naglim sunkom napredovala 32 milj do Tukumsa ob Baltiku in takorekoč zajela celo nemško armado v Letski in Litvi, ki jo cenijo od 200,000 do 300,000 mož. O stalna armada, ki jo cenijo na 30 divizij, generala Lindemanna je obkoljena v Estonski in vzhodni Letski. Te armade se bodo morale po morju prepepljati v Vzhodno Prusijo, ali se morajo podati, ali pa bodo uničene. Nemci bi se mogli pa morju tudi umakniti na Finsko, toda Rusi bodo delali tako, kot so delali pri Sevastopolu na Krimu, kjer so bile potopljene vse ladje, ki so skušale prepepljati vojske na Rumunsko.

Nemške armade so obkoljene na prostranem ozemlju, ki meri okoli 30,000 kvadratnih milj. Pri zavzetju Kaunasa je bilo ubitih nad 8000 Nemcev, 1200 pa se jih je podalo.

Tri ruske baltске armade prodirajo dalje v Estonsko in Letsko ter zožujejo obkoljevalni obroč in bodo armado generala Lindemanna razcepile na več oddelkov in jih uničile.

Severozapadno in zapadno od Dvinska je druga baltška armada generala Andreja I. Jermenska obkolila železniško postajo Livani, 16 milj jugovzhodno od Krustpilsa. Po trdovratnem boju je bila garnizija razbita, nekaj pa jih je pobegnilo.

Kot pravijo poročila iz Moskve, so Nemci v Varšavi začetili požare.

### Hitler ne dobi zavetja v Švici

Švicarski zvezni svet v Bernu je premenil svoje večstoletno stališče, da dovoli zavetje političnim beguncem. To pravico je posebno odredel Hitlerju Goeringu, Himmlerju, Mussoliniju, Staracem in drugim, ter bodo takoj izgnani iz dežele, ako bi prišli po suhem ali po zraku.

Tozadevno premenbo je 14. junija priporočil zvezni justični minister in policijske oblasti.

Zvezni svet se je po dolgem posvetovanju med drugim odločil za naslednje:

“Oblasti imajo pravico prepovalati posebnim vrstam beguncem vsak vstop na švicarsko zemljo, posebno tujcem, ki v vsled neodobravnanih činov so postali nevedni, da bi jim bilo dano zavetje ali pa so s svojim delovanjem škodovali švicarskim interesom.”

Te besede je navedel švedski list “Svenska Dagblad”, iz česar je razvidno, kakšnega mišljenja je glede takih beguncem tudi Švedska.

### Nemci beže v Ankaru

Ekspresni vlak, ki ponoči vozi iz Istanbula v Ankaru je včeraj zjutraj pripeljal v Ankaru in vlak je bil poln Nemcev. Iz Istanbula dovažajo tudi aeroplani Nemce. Vsakdo bi mislil, da bodo Nemci bežali iz Turčije na Bolgarsko, ko se bliža čas, da Turčija prelomi diplomatske odnose z Nemčijo. Nemcem pa se dozdeva, da bodo bolj varni v turškem glavnem mestu kot ujetniki, ki so na Bolgarskem, ako bi prišlo do vojne med Turčijo in Nemčijo.

### AVSTRIJSKI DELAVCI SE UPIRAJO

Švedski in švicarski listi poročajo, da se avstrijski delavci nagibljajo na levičarsko stran. Tudi civilno prebivalstvo je prijazno do zavezniških in še posebno do ruskih vojnih ujetnikov.

Tako poroča graški listi Tagespost, da so nedavno štirje ruski ujetniki pobegnili iz taborišča v Bruoku na Gorenjem Štajerskem. Čez nekaj dni pa so bili vjeti in iz njihovih zapiskov je bilo videti, da so jim po poti ljudje drage volje dali hrano. Nato list svari ljudi, da naj nikar ne pomagajo zavezniškim vojnim ujetnikom.

Nek šved, ki je več let živel v Avstriji in se je tni vrnil v Stockholm, pravi:

“Rdeči Dunaj je bolj rdeč, kot je bil kdaj poprej. Ljudje po ulicah brez strahu kažejo naklonjenost do ruskih in ukrajinskih delavcev, ki so bosi in v raztrganih oblekah. Branijo ukrajinske otroke, ki delajo s svojimi materami, pred kruto stjo paznikov. Mladi delavci zavračajo svoje stare voditelje in si iz svojih vrst volijo mlajše voditelje, ki so bolj napredni. Nočejo delati za anglo-ameriške kapitaliste, pripravljeni pa so sodelovati z naprednimi elementi v zavezniških deželah.”

Isti šved pravi, da prihajajo socialistični listi v tovarne in delavnice, in trgovine, gostilne, restavracije, kavarne in na seje.

### ANGLEZI V ITALIJI NAPREDUJEJO PROTI VELIKI NEMŠKI SILI

Nemci so na fronto pod Florenco postavili 75,000 vojakov v skrajnem naporu, da odbijejo pričakovani napad angleške osme armade. Angleži pa navzlic temu jardi za jardom napredujejo s svojimi tanki v zelo vročih bojih po hribih in majhnih gorskih vaseh.

Na zapadnem koncu fronte Amerikanci prodirajo proti Pisi navzlic silno hudemu sovražnemu artilerijskemu ognju z višin severno od mesta. Angleška radio postaja naznanja, da so Nemci izpraznili Pisto. Zavezniško vrhovno poveljstvo pa tega poročila še ni potrdilo.

V dveh dneh so Nemci s svojimi velikimi tanki Mark VI. že drugič vdrl v gorsko mesto San Michele, pet milj jugozapadno od Florence, toda vsaki krat so bili pognani v gore severno od mesta.

Nemci, ki so bili vrženi onstran Arna in Pese s hribov jugozapadno od Florence, se še vedno drže v svojih postojankah navzlic močnim zavezniškim napadom. Nemški protinapad na višine San Andrea, štiri milje jugovzhodno od Monte San Michele je bil odbit.

padno od Florence, toda vsaki krat so bili pognani v gore severno od mesta.

Nemci, ki so bili vrženi onstran Arna in Pese s hribov jugozapadno od Florence, se še vedno drže v svojih postojankah navzlic močnim zavezniškim napadom. Nemški protinapad na višine San Andrea, štiri milje jugovzhodno od Monte San Michele je bil odbit.

## Nemcem v Franciji slaba prede

Ameriška prva armada je z Normandskega polotoka prišla na planjavo, ki se razteza doli do Pariza. Po sedmih dnevih silno vročih bojov so Amerikanci vdarili čez reko Selune in si naglo postavili močno oporišče. Reka je zadnja zapreka za prehod s polotoka in so se pri Pontorsonu obrnili v Bittanijo.

Do sinoči so Amerikanci našli 18,587 nemških vojnih ujetnikov in samo v pondeljek jih je bilo vjetih 7812. Od dneva vpada 6. junija so Amerikanci vjeli 69,186 Nemcev. Pri Cantances je bilo ubitih 4500 Nemcev. V ofenzivi enega tedna je bilo razbitih sedem do osem nemških divizij. Do sedaj so na ameriški strani fronte nasteli 15 sovražnih divizij, na angleški pa 12 divizij.

Nek ameriški oddelki je včeraj vdaril od Avranches štiri in pol milje čez Selune pri Pontaubautu, nato je zavzel Pontorson, 13 milj od Avranches. Nek drug oddelki je prekoračil Selune pri Duceyu, dve milje dalje proti vzhodu. V obeh mestih so Amerikanci našli mostove nepoškodovane.

Osem in pol milje vzhodno od Avranches ob reki See so Amerikanci zavzeli križišče cest Brecey, odkoder so oklopni oddelki vdarili šest milj proti jugu in zavzeli vas Montguthier ter so z naglim sunkom zasedli dva jezova na Seluni pri La Roche Qui Bolt, sedem milj jugovzhodno od Avranches. Za zavzetjem obeh jezov je odstranjena nevarnost, da bi jih Nemci odprli in preplavili nižino nižje od Seluni.

Navzlic temu, da so včeraj Nemci naznanili, da so poslali velika ojačenja proti ameriškim oklopnim divizijam, Amerikanci še vedno napredujejo. Na bojišču so se že pokazale štiri nemške divizije, ki so bile prej nastavljene dalje v Britaniji.

Amerikanci nepričakovano naglo prodirajo, medtem pa Nemci na osrednji fronti silovito napadajo skupne ameriške in angleške postojanke, da bi prebili črto in bi ameriško ofenzivo vstavili.

Ko soameriške oklopne divizije s silnim sunkom iz Normandiji vdarile na bretonske planjave, so zavezniški pričeli

### NEMCI IMAJO NAJHITREJŠI AEROPLAN

Nemci so se pričeli posluževati novega napadalnega aeroplana, ki ga poganjajo raketi in zavezniški letalci, ki so ga srečali, pravijo, da leti z velikansko hitrostjo. Videli so jih samo še sedem, toda se niso spustili v boj, zato ni znano, kakšen je njih učinek. Leteli so samo naprej in bodo mogoče dosegli svoj pomen, kadar jih bodo Nemci imeli kaj več.

Berlin je že nekaj časa napovedoval aeroplan, ki ga bodo poganjali raketi. Zavezniški letalci so sporočili, da so težki bombniki in spremljaajoči napadalni aeroplani v petek prejšnjega tedna srečali nove nemške aeroplane nad Nemčijo.

Zavezniški so videli, da bi veliko število takih aeroplanov moglo dobiti premoč nad zavezniškimi aeroplani, zato je toliko tisoč zavezniških težkih bombnikov bombardiralo nemške industrijske kraje in skladišča petroleja.

Zavezniški so že tudi izdelali slični aeroplan in so ga preiskovali ter pravijo, da je še boljše kot nemški, toda v boj se še ni spustil, da bi se preiskusil z nemškim aeroplanom.

Novi aeroplan so Nemci označili z ME-163 S.

Polkovnik P. Tacon iz Mobile, Ala., pravi, da je s skupino bombnikov, ki jih je vodil, zadel na sedem nemških aeroplanov, toda si jih ni mogel natančno ogledati ker so prenačlo leteli. Ameriki bombnik leti po 400 milj na uro.

skupno ofenzivo na 100 milj dolgi fronti in prodirajo proti črti, ki brani dohod do Pariza.

Amerikanci in Angleži so se združili med Torigny in Le Beny in so zavzeli več krajev.

Zavezniško poročilo naznanja, da so Angleži zasedli Le Beny-Bocage, 17 milj jugovzhodno od St. Lo.

### Aeroplani za Rusijo

Največja tajnost je dosedaj zakrivila prevažanje ameriških aeroplanov iz Združenih držav v Rusijo čez Kanado in Alasko. Dve leti so letala cela krđela ameriških aeroplanov čez kanadske divjine, čez Alasko in Sibirijo in Rusijo.

Ameriške vojaške oblasti so sporočile, da je Rusija na ta način dobila 10,000 ameriških aeroplanov od jeseni leta 1941 pa do danes. Ameriški letalci so jih vodili v Edmonton in Fairbanks na Alaski, od tam pa so jih ruski letalci odpečjali v Rusijo.

Prebivalci Edmontona so pogosto videli nad 2000 aeroplanov, čijih vrsta je bila dolga več milj.

### Quezon umrl

Manuel Quezon, predsednik Filipinov, je včeraj umrl za jetiko v Saranac Lake, N. Y. — Star je bil 65 let in je bil predsednik od leta 1935.

### Otroška paraliza zelo razširjena

Kot naznanja zdravstveni urad za državo New York v Albany, je otroška paraliza zelo razširjena po zapadnem in južnem delu države. Vseh slučajev paralize v državi je 685 in največ v Erie okraju, kjer je 240 bolnikov. Okraja Studebn in Chemung imata vsak po 186 slučajev in Dutchess okraj 22.

V mestu New Yorku je 114 slučajev.

### Slovenski poročnik pogrešan

Mr. John Ručigaj in njegova soproga Minka iz Ridgewood, L. I., N. Y., sta danes od Vojnega urada prejela brzopjavno sporočilo, da je pogrešan v Italiji njihov sin poročnik John Carl Ručigaj, star komaj 19 let. — Poročnik Ručigaj je pilot v ameriški zračni armadi.

## Finski predsednik Risto Ryti odstopil

Uradno poročilo iz Stockholma naznanja, da je finski predsednik Risto Ryti odstopil in da je bil na njegovo mesto takoj imenovan feldmaršal baron Carl Gustav von Mannerheim.

Finska vlada v svojem uradnem poročilu pravi, da je položaj preresen, da bi bile razpisane nove volitve za predsednika. Tudi ministrski predsednik Edwin Likomies bo najbrže odstopil in njegov naslednik bo Eero Vuori.

Predsednika Rytija so najbrže napotile k odstopu velike ruske zmage v baltških državah in njihovo naglo prodiranje proti Rigi. Splošno se pričakuje, da bodo ruske bojne ladje prebile blokado v Finskem zalivu in bodo odpuhale na Baltik.

Rytijev odstop bo imel za posledico veliko politično izpremembo. Navzlic vsemu pa politični krogi domnevajo, da bo feldmaršal Mannerheim Rusom sprejemljiv za obnovevirovni vzhodni vzhodni, ki so bila prekinjena pred nekaj tedni.

Rytijev odhod smatrajo politični krogi za kazeno, ker je hotel svojo deželo prodati nemškemu vnanjnjemu ministru Joachim von Ribbentropu in nacijem za hribom parlamenta.

Finski krogi v Stockholmu zagotavljajo, da je sedaj Finska pokazala, da je pripravljena zopet odpreti vrata, ki so nedavno bila zaprta, toda Moskva ima ključ do vrat.

Poglavitno je, da bo nova vlada neodvisna od von Ribbentropa. Drugo vprašanje pa nastane, kaj bodo napravile nemške armade na Finskem. Po njihovem obnašanju bi se moglo sklepati, da po nacijskih nazorih niso več zanesljive.

Glede sestave nove vlade je mogoče samo domnevati. Bivši finski poslanik v Washingtonu Hjalmar Procope bo najbrže vnanji minister, ker je najspretnejši finski politik. Atos Virtane, ki pa je sedaj v ječi, ker je razširjal nepostavne povere, bo dobil kako važno mesto v vladi.

Poročilo o odstopu Rytija je zadelo Wilhelmstrasse kot bomba, kajti ravno sedaj se nemški vladni krogi najbolj pečajo z vprašanjem glede Turčije, ki bo mogoče še danes prelomila diplomatske odnose z Nemčijo.

Po Rytijevem odstopu je finski parlament takoj imenoval feldmaršala Mannerheima

za predsednika in Mannerheim je mesto sprejel. Po ustavi bi moral biti novi predsednik izvoljen pri splošnih volitvah, toda sedanji položaj je tako resen, da je parlament opustil določbe ustave in je Mannerheima s posebnim odlokom imenoval za predsednika.

### Covorice o smrti maršala Rommela

Poročano je bilo, da je bil feldmaršal Erwin pri nekem zračnem napadu v Normandiji težko ranjen in da je ranam podlegel. Berlin je to vest zanimal in rekel, da je Rommel živ.

Sedaj pa alžirski radio zopet trdi, da je bil Rommel v resnici ranjen, ko je njegov avtomobil napadel nek ameriški bombnik, da je Rommel bil ranjen in je pozneje umrl. Isto poročilo pravi, da se je poveljnik nemške okupacijske armade v Franciji general Stuepnagel vstrelil, ker se je atentat, v katerem je bil zapleten, na Hitlerja izjalovil. Poročilo pravi, da je Stuepnagel 21. julija pustil a-retirati generala Oberg, načelnika gestapa v Parizu, toda ga je izpustil, nakar se je Oberg odpravil v Berlin. Stuepnagel je nato odpotoval v Verdun, kjer se je vstrelil.

Berlin p aje 25. julija priznal, da so generala Stuepnagela francoski teroristi napadli in ga težko ranili.

OTOK TINIAN V AMERIŠKIH ROKAH

Amerikanci so zmagali na otoku Tinianu v otočju Marianov. Po devetdnevih vročih bojih je vsak japonski odpor zamrl.

Na Guam so Amerikanci pričeli potiskati proti severu ter so napredovali skoro tri milje ter zavzeli mesta Utana, Pado, Pulan in Maite. Amerikanci so v popolni posesti južnega dela otoka.

Ne pozabite krvavečega naroda v domovini! — Pošljite Vaš dar še danes Slovenskemu Pomožnemu Odboru, 1840 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

### Nemški ujetniki čakajo, da jih odpeljejo



Medtem ko zavezniške ladje izkrcujejo vojaštvo in vojni material na francoski obali, skupina nemških vojnih ujetnikov čaka, da bodo prepeljani v vojna taborišča v Angliji.

**"GLAS NARODA"**  
(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slavonic Publishing Company, (A Corporation)  
Frank S. Sauer, President; Ignace Hudec, Treasurer; Joseph Lapaha, Sec.  
Place of business of the corporation and address of above officers:  
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

**51st Year**

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays  
and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

KA ORLO LENO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADOJ  
\$7.-; ZA POL LETA \$4.50; ZA ČETRT LETA \$2.-.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenem sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.  
Telephone: CHelsea 5-1343

## Odločilna bitka

Po zagotovitvi vojaških izvedencev bo bitka za Varšavo, ki se je že pričela, odločila usodo nemške armade, ali kakor jo imenujejo Nemci Wehrmacht.

Rdeča armada ima še komaj 15 milj do predvojne meje Vzhodne Prusije. Ako se pa vpoštevajo okrožje Suvalki, ki so ga Nemci po razdelitvi Poljske z Rusijo leta 1939 priključili k Vzhodni Prusiji, tedaj so Rusi že na ozemlju Vzhodne Prusije.

Rdeča armada je tudi le še nekaj milj oddaljena od baltškega pristanišča Riga ter je, kot cenijo v Londonu, odrezala pot za umik 200,000 do 300,000 Nemcem, ki so v Estonski in Letski.

Zadnji dve močni trdnjavi pred Varšavo, Siedlce in Lukov, sta padli in armada maršala Rokosovskega je oddaljena od Varšave komaj še deset milj.

Nemci pa, ki hočejo pretečo nesrečo prej oznaniti, predno pridejo tozadevna zaveziška poročila, so že naznanili, da Rokosovski je naskočuje Prago, predmestje Varšave na vzhodnem bregu Visle.

Odločilna bitka je že v teku.

Vsi znaki kažejo, da se bodo Nemci trdovratno branili. Pred Varšavo so Nemci poslali močna ojačenja in tudi mnogo aeroplanov, s katerimi so zadnje mesece zelo štedili. Bitka za Lukov je pokazala nemško odločnost boriti se do zadnjega. Mesto so Rusi zavzeli že pred nekaj dnevi, toda Nemci so jih za nekaj časa pregnali. Po mnenju vojaških krogov v Londonu bodo Rusi za zavzetje Varšave porabili milijon vojakov.

Ravno tako dramatični, četudi ne tako zelo važni, so boji na dveh drugih krajih višje proti severu. To je v trikotnem okrožju Suvalki pred Vzhodno Prusijo in nekaj milj nižje od Rige.

Ob Njemenu je armada generala Černijahovskega razbila nemško črto na razdaljo 43 milj, je napredovala 31 milj in vdrla v Suvalki ter razpodila Nemce na vse vetrove. Nemci tudi pravijo, da so izpraznili Kaunas (Kovno). "ko se je krvava bitka valila skozi mesto."

Nemški ujetniki so povedali Rusom, da so Nemci svoji črti ob Njemenu dali ime "črta katastrofe". In neko poročilo pravi: "Temna, zelena voda Njemena je polna trupel Nemcev s svetilni gumbi."

Ruska baltška armada, ki si prebija pot proti Rigi, je zavzela Jelgavo, 23 milj južno od Rige. Ko so bili Nemci še v Jelgavi, so imeli železniško zvezo z armado generala Lindemanna v Letski, Estonski in Vzhodni Prusiji. Ko pa je Jelgava padla, so Nemcem za umik ostale samo slabe ceste ob obali ali pa čez morje.

Na celi 1200 milj dolgi fronti so Rusi včeraj dobro napravili, kajti osvobodili so 2140 mest, trgov in vasi.

To naglo prodiranje ruskih armad pojasnjuje angleška radijska postaja na sledeči način:

"Ruske tanke zalagajo s petrolejem na ta način, da pošljejo petrolej naprej po železnicah in z transportnimi aeroplani, ki ga spuščajo na tla s padali. Rdeči armadi nič več ne primanjkuje lokomotiv in železniških voz. Imajo tudi dovolj trakov in tudi mnogo voz, ki jih vlečejo konji. In konji imajo dovolj krme po deželi."

Londonski vojaški krogi priznavajo, da je Vzhodna Prusija prepuščena na milost in nemilost rdeče armade, toda rusko vrhovno poveljstvo ima še več drugih zelo važnih ciljev.

Najmlajši ruski general, 36 let stari Ivan Černijahovski, bo imel to čast, da bo osvojil Vzhodno Prusijo, deželo veleposrester nemških junckerjev in zibelko nemškega militarizma.

## Nekaj malega o Kapitalizmu

Napisal za "Glas Naroda" - M. K.

(Nadaljevanje.)

### III. Privatni kapitalizem

Značaj tega sistema se kaže v njegovih izrazitostih, že na prvi pogled vidnih in razumljivih posledicah. Pravih in resničnih businessmanov je malo na svetu, kakor je malo pravih umetnikov in drugih odličnih talentov. Na drugi strani je pa vsa sila naroda, ki se prav malo ali nič ne razume na gospodarstvo. Zato imajo prvi neomejeno polje za kopičenje bogastva pod okriljem privatnega kapitalizma. Tako opazamo na eni strani redke posameznike in družine z velikanskim premoženjem, na drugi strani pa množice posameznikov in družin, ki živijo od javne dobrodelnosti. Med tema dvema razredoma imamo delavce in tako imenovani srednji stan. Delavci ali služabniki so neposredno odvisni od industrije. Kadar je namreč industrija in trgovina v dobrem toku, takrat imajo svoj zaslužek, kadar ni dela, mora delavec živeti od svojih prihrankov, če jih je kaj, ali pa od kredita, ako ga ima. Sicer zapade javni dobrodelnosti.

Srednji stan malih kmetov, uradnikov, majhnih trgovcev, učiteljev, bankirjev, umetnikov itd., je navidez gospodar svoje usode, v resnici pa ravno podvržen zakonom kapitalizma kakor delavec, samo da je njegova odvisnost malo bolj ohlapna, jo občuti pozneje in nikdar tako ostro.

Industrijska depresija pride nepričakovano, kakor elementarna sila, proti kateri ni pomoči. Večje in manjše depresije se vrste v razno dolgih posledicah. Narod je pasiven in zbegan. Nihče mu ne more povedati, kdaj se bo vrnila zaposlenost.

Kar si delavec prišede v debelih letih, potroši v suhih, in še dosti ni. Na ta način ne pride nikamor; njegov obstanek je v večni nevarnosti, njegova bodočnost je kar najbolj nezanesljiva.

Srednji stan je malo bolj sohliden, pa tudi tukaj opazamo za časa depresije propadanje bank, kmetij, trgovin. Negotovitost straši vsepovsod in strah pred bodočnostjo ostaja z nami kar naprej.

V takih razmerah zopetna obilica dela ne pomaga mnogo, ker narod, ki je zopet hitro prišel do denarja, rad tudi nepotrebnoma troši. Sicer pa mora itak plačevati dolgovne suhih let.

Poleg čezmernega izobilja na eni strani in največjega siromaštva na drugi in zraven perijodičnih depresij imamo še druge slabe posledice privatnega kapitalizma. Ena od teh je tekma ali konkurenca med industrijami iste vrste. Tako tekmovanje slabi cel sistem izven, mogoče, komentov. Toda, ker vsi odvisimo od kapitalizma, v večji ali manjši meri, moramo končno vsi plačati za hibe slabega gospodarstva, na eden ali drugi način. Brezobzirna konkurenca lahko vniči enega ali drugega tekmeča, ali oboje. Pri tem so prizadeti delavci, trgovci, več ali manj vsi, v čigar delokrogu je nastal polom. Tekmovanje se kaj lahko uredi potom pravične zakonodaje. Zakonito tekmovanje je velike koristi, ker izboljšava izdelke, vpliva na cene in pospešuje delo. Primeren nasprotno stanje v industriji imamo v monopolu, ki pride do moči na tri načine: Potom organizacije vseh istovrstnih industrij v eno

celoto; potom znane ene nad vsemi svojimi tekmovalkami; po naredbi vlade. Pri nas, v Ameriki imamo zakone tako proti nepravilni tekmi, kakor proti monopolu, ki se je prej kdaj vdejeval v obliki trustov.

IV.

### Državni kapitalizem

Sistem državnega kapitalizma daje državi izključno pravico do vse trgovine in industrije. Indirektno je potom tega sistema poddrževano tudi delstvo, ker ga more najemati za dobiček edine države. Ker je država lastnica vseh industrijskih sredstev, plačuje le delavce in upraženo blago.

Edini primer državnega kapitalizma imamo v Rusiji.

Ali je državni kapitalizem sposoben ustvarjati narodno blagostanje ali ne, bo morala dokončno dokazati šele bodočnost, čeprav vsi nepristranski opazovalci priznavajo, da je Rusija od časa uvedbe državnega kapitalizma pa do predvojnega leta vsestransko silno napredovala. Razmahu ruske industrije se čuti cel svet, najbolj pa tisti, katerih je industrija vsakdanje življenje, Amerikanci, Angleži, Nemci. V kratkih letih je bilo zgrajenih toliko milj železniških prog, kakor prej za cele zgodovine carstva. Nastala so nova velemera, rastle so nove šole kakor prigorovske gohe po dežju. Nepismenost je skoraj izginila. Nekateri ruske poljedelke šole so na višku. Socijalna oskrba se je razvila bolj kot kje drugje.

Ruska zdravniška veda je v vseh svojih stokah najodličnejša. Goje znanost in umetnost. Ves narod je probujen. Skoro dvesto milijonski narod dela s tako vnemo, kakoršne nihče na svetu ne bi pričakoval od Rusije. In ta narod se bori za svojo domovino kakor noben drugi. Oprema vojske je izvrstna, poveljstvo izborna. Clovek mora nehoti rabiti same superlative glede sedanje Rusije. Zakaj? Zato, ker jih Rusija zasluži in zato, ker je ves ta napredek tako nepričakovan. Rusija—komunizem! Dežela je vstala iz tisočletnega spanja, armada je bila pobita—Hitler je trdil, da je ni več—, in sedaj je na nogah, v zmagovitem pogonu proti sovražniku, odkoder je prišel. Kaj, da ni čudežev!

In vendar smo rekli, da bo morala šele bodočnost dokazati, ali je državni kapitalizem sposoben vstvarjati narodni blagor. Včasih dela začetno navdušenje čudeže, pozneje stremenje pa pokaže na sistem temeljne napake. Ali je tako v

Rusiji? Po mojem skromnem mnenju je Rusija vsaj sama sebi že dokazala, da je državni kapitalizem vsaj za sedaj najboljši gospodarski sistem za njo. Kdor pozna carsko Rusijo, bo pritril. Škoda je prelite krvi, seveda. Zakaj naj bi narod ne rešil takega vprašanja kot je gospodarski sistem mirnim ljudje, da ne marajo za kapital, drugi, da ga sovražijo—in vendar eni in drugi umirajo zanj, čeprav velikanska večina enih in drugih nikdar ne bo imela prilike razpolagati z njim.

Rusi so se medsebojno borili samo za in proti državnemu kapitalizmu. Vse drugo so bila le sredstva za zmago ene ali druge stranke.

Zgoraj omenjeni uspehi komunistične Rusije so seveda le žarki, ki so prodrli iz Rusije v širni svet. Z vrha briha se ti zdi pogled na dolino prekrasen, vse je žametasto, barva se preliva v barvo, in cel razgled te navdušuje za lepoto božjega stvarstva. Toda ti moraš vedeti že prej, ko stopiš v dolino, da je v nizavi vse drugače, kakor pa kaže pogled iz višave. Ne vemo, kako je pravzaprav z ruskim delavstvom; ne vemo, kakšni so vladni ravnatelji tovarn napram zaposlenim; ne vemo, če je plača zadostna, kako je z njih stanovanji, kakšna je njih osebna svoboda, itd. Dokler nam ne bo delovanje državnega kapitalizma bolj znano glede teh in sličnih okoliščin ruskega cloveka, se ne moremo ogrevati za ta sistem.

Vemo, kako more predstavljati šikanirati svoje služabnike, ne da bi se očitno pregrešil zoper odredbo. Vemo, kaj pomeni večno odmerjanje vseh potrebščin in vemo, kako brezbrizni so odmerjevalci, ki niso plačani od "komada", pač pa mesečno; vemo tudi, kaj pomeni biti zadovoljen s tem, kar dobiš, ker sicer ne dobiš ničesar. Tudi sedaj je mogoče pravilo: car vlada daleko, Bog visoko. Zato, počakajmo, da vidimo!

V jutrišnji številki pride na vrsto zaključno poglavje te vezelankive razprave: "Nekaj malega o kapitalizmu."

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, ako je vam le privočno, da se poslužujejo — UNITED STATES orizoma CANADIAN POSTAL MONEY ORDER.

## RAZGLEDNIK



### BRZOJAV V SLUŽBI ČASNIKARSTVA

Vsakdo ve, da je služba časnikarstva mogoča le potom brzojava, kajti le potom hitrega medsebojnega poročevanja važnih novosti je mogoče, da pride med raznimi deželami sveta do pravega umevanja položaja v državah, katere so medsebojno oddaljene na tisoče milj in v katerih vladajo različna mnenja o svetovnem položaju. Toda časnikarska služba in službovanje, bilo bi izdatno boljše in popolnejše, ako bi brzojavno medsebojno obveščanje med posameznimi deli sveta bilo cenejše, kakor je tekom sedanje vojne.

Radi draginje časniškega medsebojnega obveščanja, postala je "svoboda tiska" v mnogih ozirih skoraj brezpomembna, kajti brzojavna poročila, kakor tudi ona ki prihajajo in odhajajo potom radia iz kraja v kraj, da je mednarodno obveščanje v mnogih ozirih skoraj nemogoče.

Zgorajšnja dejstva so do celja podprta s sledečimi cenami brzojavnega obveščanja med raznimi deželami in državami tekom sedanje svetovne vojne: Časopisje mora plačevati brzojave med Alžirom in New Yorkom po 11c za vsako besedo, dasiravno so prvotno izračunali, da bi bilo le 5c dovolj;

brzojavi med Chungkingom v Kitaju in New Yorkom, stanejo po 22c vsaka beseda, tako da vsled tega je skoraj nemogoče pošiljati natančna poročila med našo in kitajsko republiko. Istočasno pa stanejo brzojavna poročila med Argentino in New Yorkom po 5c beseda, vsled česar je pošiljanje neistinitih poročil iz izvenargentinskih dežel (tudi iz Kitaja), povsem lahko in tudi poceni.

Tekom vojne v Etiopiji, treba je bilo plačevati brzojave iz Addis Abebe v New York po 27c za vsako besedo, a cena je še sedaj veljavna, toda brzojavna poročila med Nigerijo in New Yorkom stanejo po 73c beseda, dasiravno je Nigerija (v Afriki) par tisoč milj bližje New Yorka, kakor Etiopija.

V očitni draginji brzojavnega poročevanja, je svoboda tiska skoraj izključena. Vsled tega nekateri časni-

karji predlagajo, da vlada dovolj posebne svote denarja v to svrhu, kajti — ako ima dovolj denarja za prehrano celih evropskih narodov, ki vsled vojne stradajo, ima gotovo še dovolj denarja na razpolago za poboljšanje brzojavnega obveščanja.

Angleška vlada je to vprašanje ugodno rešila že leta 1938 —namreč v kolikor pridejo angleški dominiji v poštev. Tako, na primer stane beseda brzojavnih poročil med katerimi krajem svetovnega imperija, le 15c (povprečno). Brzojavke med Londonom in Avstralijo stanejo le po 12c beseda, in ker avstralska vlada prispeva z državnim denarjem za to obveščanje, so brzojavke, katere prihajajo in odhajajo iz uredništva avstralskega časopisja, še izdatno ceneje. Posledica tega je, da je postalo avstralsko časopisje tako veliko in izobno, da prekaša vse drugo časopisje vsega sveta.

Umestno je tudi omeniti dejstvo, da Nemčija pošilja svoja brzojavna poročila v Argentino—brezplačno, kar izredno pomaga nacisti propagandi v vseh republikah Južne Amerike.

## ŽIVI IZVIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevrsten pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v 13 poglavjih opisanih 13 rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne.

13 poglavij — 413 strani

Lično v platnu vezana.

Cena \$2

KNJIGARNA SLOVENIC PUBL. COMPANY  
216 W. 18th Street  
New York 11

TO JE KNJIGA, KI JO BOSTE RADI IZROČILI SOSEDU. DA JO PREČITA

## THE INCREDIBLE TITO

Man of the Hour

V angleščini izpod peresa slovitega pisatelja

Howard Fast-a

Povest o bojih Jugoslovancev za svobodo, o čemer ni bilo pisano še nikdar poprej.

"Najbolj razburljiva povest v 27 letih!"

Stane 25c v uradu — 30c po pošti.

Ker je zaloga teh knjižic zelo omejena, je priporočljivo, da pošljite naročilo prej ko mogoče. K naročilu priložite v dobrem zavitku gotovino oz. znanke (Združnih držav). — Naročite lahko pri:

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING COMPANY  
216 West 18th Street New York 11, N. Y.

NOVA IZDAJA  
Hammondov  
SVETOVNI  
ATLAS  
V njem najdete najboljše vsega sveta, ki so tako potrebni, da morate slediti našim poročilom.  
Zemljavidi so v barvah.  
Cena 50 centov.  
Naročite pri: "G. L. A. S. U. NARODA", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.



## Mali Oglasi imajo velik uspeh

Prepričajte se!

# Kanadski Vestnik

Poročila iz raznih naselbin, kjer bivajo in delajo Slovenci

## PRIPRAVE ZA VOLITVE

Dan volitev še ni določen, toda vršile se bodo najbrže jeseni. — Takozvana kooperativna stranka izredno hitro narašča.

Iz Ottawa prihajajo v vedno naraščajočem številu poročila glede bodočih volitev v Kanadi, toda ministrski predsednik, W. L. Mackenzie, se dosedaj še vedno ni odločil glede dneva in meseca volitev, tako da nekateri ljudje, ki so kolikortoli v zvezi z kanadsko politiko, celo za-trjujejo, da pride do volitev šele tekom prihodnje spomlad.

Dne 28. junija je ministrski predsednik Mackenzie izjavil, da bo parlament razpuščen predno postane novi zakon, ki določa denarne podpore za vsako rodbino, pravomočen. Ta zakon postane pravomočen šele dne 1. julija 1945. Doba vsakega novo-izvoljenega parlamenta traja pet let, in sedanje petoletje se bo končalo dne 17. aprila, 1945. Ta doba se pa za more podaljšati, ako večina članov parlamenta tako glasuje; istodobno pa zamore federalna vlada razpisati nove volitve tudi tekom tega petletja.

Dasiravno do sedaj še ni ni znano, se li bodo vršile volitve tekom letošnje jeseni, se člani parlamenta že sedaj pripravljajo na eventualne volitve, kajti vesti z ozirom na svetovno vojno postajajo dan za dnem bolj ugodne in to dejstvo smatrajo sedanji člani najbolj ugodnim sredstvom za svojo politično propagando. Poleg tega tudi vlada hiti z svojimi predlogi glede predlaganih denarnih podpor za vsako rodbino v Kanadi, oziroma za ustanovitve takozvane socialne varnosti. Glasom tega zakonskega predloga do dobila vsaka kanadska ožitelj za vsakega otroka po \$5.00 do \$8.00 mesečne podpore; vsaka rodbina bo dobila tudi takozvano zdravstveno zavarovalnino po ruskem uzoru.

Osrednja vlada tudi čaka z

splošnimi volitvami radi bližajočih se provincionalnih volitev v provincijah Alberta, Quebec in New Brunswick.

Izid provincionalnih volitev v provinciji Ontario, ki so se vršile lani, in tudi izid volitev v provinciji Saskatchewan, ki so se vršile v minulem juniju, dokaj vplivajo na vse politične stranke. Velikanskega pomena je bil izid volitev v provinciji Saskatchewan, kjer je takozvana kooperativna stranka prodrla z velikansko večino glasov. V Saskatchewanu, so imeli zastopniki liberalne stranke 34 poslancev, toda teh poslancev je ostalo po volitvah le pet, dočim je kooperativna stranka izvolila kar 47 poslancev. Ostale stranke so popolnoma propadle.

Tudi izid volitev v Ontario je bil dokaj zanimiv. Kooperativna stranka v Ontariju do lani ni imela niti enega poslanca, toda sedaj jih ima kar 34. Liberalna stranka v Ontariju, ki je imela dosedaj 59 poslancev v Ontariju, jih ima sedaj le 15.

Tekom avgusta se vrše volitve tudi v provincijah Alberta in Quebec, in sicer dne 8. avgusta, dočim se vrše volitve v provinciji New Brunswick, dne 28. t. m. (julija). Vse kaže na to, da bo izid volitev protivladnega značaja, in vsled tega bo osrednja vlada najbrže odgodila splošne volitve do kasnejše dobe.

Kooperativna stranka, katere uradno ime je "Co-operative Commonwealth Federation", je bila ustanovljena po ruskem uzoru, in ker si obeta prebivalstvo od nje največ koristi za splošno blagostanje vseh ljudi, zlasti pa še delavstva, število pristašev te stranke izredno hitro narašča.

## Tekom tedna se vrši glasovanje delavstva v petih okrajih severnega Ontario

Tekom tega tedna bodo rudarji, ki so zaposleni s verno-ontarij, Wright - Hargreaves, Sylvanite, Macassa, Kirkland Lake in Omega zlatih rudnikov glasovali, da na ta način izvolijo svojega posredovalnega zastopnika oziroma unijo, katere naj jih v bodoče zastopa. Tem povodom se bo toraj odločilo, naj li jih zastopa organizacija, znana pod imenom "Canadian Mine Workers Union" ali pa lokalna unija št. 240, ki je članica velike organizacije "Mine Mill and Smelter Workers Union" od mednarodne organizacije CIO.

Delavci, ki so plačani na uro bodo volili posebej in ostali uslužbenci, oziroma pisarniški in tehnični osebje, bodo volili zopet posebej.

V imenovanih petih rudnikih je zaposlenih kakih 12500 delavcev. Uslužbenci, ki so zaposleni v rudnikih Kerr-Addison, Bidgood in Toburn so že glasovali.

## Odbor za pomoč prebivalstvu Rusije se zahvalja vsem darovalcem

Kanadski odbor za pomoč prebivalstvu Sovjetske Rusije, se tem potom iskreno zahvaljuje vsem darovalcem širom vseh provincij kanadskega dominija.

Kakor smo v "Glasu Naroda" že opetovano poročali, so tudi Jugoslovani, zajedno z ostalimi Slovani, ki žive v Kirkland Lake, v severnem Ontariju, imeli tamkaj svoj tozadevni odbor. V tem odboru so bile Slovenke Mrs. A. Belec, Mrs. F. Zidar in Mrs. V. Vidrič.

## PRISILNA HRANITEV DENARJA ODPRAVLJENA

Kanadski osrednji oddelek zakladništva je poskrbel za to, da je imel vsakdo v Kanadi hranilno knjižico in da so se njegovi tedenski, ali pa mesečni prihranki redno večali. Početkom julija je pa bil ta kanadski zakon prisilne hranitve denarja odpravljen. Ta zakon je določal, da mora vsak delodajalec vsakemu svojemu uslužbencu gotovo svoto tedenskega ali pa mesečnega zaslužka odtrgati — ako dotični uslužbenec zasluži več, kakor \$1.50 na teden.

Ta denar bodo v nadalje dobivali uslužbenci in to pomenja za te ljudi, da bodo v nedelje lahko potrošili vsako leto najmanj \$110,000,000 več, kakor dosedaj.

Nekateri ljudje, katerim je za to, da ljudstvo ne troši denar po nepotrebnem, svetujejo delavcem, naj v nadalje prihranijo prostovoljno saj isto svoto, katere jim je bila dosedaj tedensko odvzeta v svrhu hranitve, toda prodajalec opojnih pijač javljajo, da se je povpraševanje po tej dobroti sedaj podvojilo. In kar je glavno pri teh transakcijah je dejstvo, da ostane denar doma v Kanadi — tudi, ako se ga potroši v "okrepčevalne svrhe".

## Preiskava pravih in nepravilnih cen v hotelih in restavrantih provincije Ontario

Vladin odsek za cene tekom vojne dobe v Kanadi, sedaj preiskuje cene, kakoršne računajo po raznih restavrantih in hotelih v severnem delu provincije Ontario, da se na ta način določi se li lastniki restavrantov in hotelov ravna po od vlade izdanih tozadevnih pravilih in določbah glede cen.

## VOJAŠKA SODIŠČA V KANADI

V prid hitrejšega postopanja v zadevah, s katerimi imajo vojaška sodišča v Kanadi mnogo opravka, je vladin oddelek za vojaštvo in obrambo tekom zadnjega tedna naznanil, da bodo v kratkem ustanovili posebna sodišča v vsakem vojaškem okrožju.

Nekatera sodišča te vrste so že pričela poslovati dne 1. julija. Poslovnik teh sodišč je v mnogih ozirih sličen poslovniku najvišjega sodišča provincije Ontario. Predsednik vojaškega sodišča je bil imenovan po glavnem vojnem pobočništvu, in ta sodišča bodo potovala od mesta do mesta v njihovem okrožju ter opravljala svoje dolžnosti v vojaških taboriščih.

Ta sodišča se bodo pred vsemi

bavila z slučajmi vojakov, ki so se odstranili iz taborišč brez dovoljenja; ki so izgubili po lastni krivdi del svoje opreme in orožja; ki so dezertirali, da se tako izognejo disciplinarnim kaznim, ali pa ki so skrili do odpotovanja parnikov, s katerimi bi morali odpotovati v Evropo ali katerekoli druge prekomorske dežele.

Oddelek za vojaštvo in narodno obrambo tudi naznanja, da se morajo razsodbe proglasiti takoj, ko je sodna razprava končana.

Vojni oddelek je istodobno tudi odredil, da se pozove vse one ljudi, ki imajo svoje pri vojaštvu, naj pošljejo vojnemu oddelku svoje nove naslove, v slučaju, da se preselijo iz enega kraja Kanade v drugi.

## KONČNI SPORAZUM MED LAKE SHORE MINES IN USLUŽBENCI

Leta 1940 je zavladal velik nesporazum med ontarijsko rudniško družbo Lake Shore Mines Ltd. in lokalno unijo št. 240, ki je znano pod imenom Smelter Workers Union. Tedaj je prišlo tudi do štrajka, ki je trajal tri mesece in ki se je vršil za pripoznanje velike delavske organizacije CIO. Ta nesporazum so skušali poravnati v ontarijskem delavskem sodišču, kakor tudi potom posredovanja odbora, ki je znan pod imenom "Ontario Labor Relations Board."

V aprilu t. l. so se obravnave med CIO in imenovano organizacijo ter rudniško družbo nadaljevala in šele tekom minulega tedna je prišlo do končnega sporazuma in sicer na ta način, da se je rudarjem dovolilo zahtevano povišanje plače za nadurno delo v svofah eno in polovične redne plače in sicer za vsako uro nad osemurnim dnevnim delom.

Sporazum tudi določa, da zgoraj imenovana družba pripozna omenjeno unijo; da obe

stranki ne bojeta sovražno postopali z uslužbenci, ki so ali pa niso člani omenjene delavske organizacije in da delavstvo ne bo prišlo do štrajkati, dokler je sedanji sporazum v veljavi. Pogodba tudi določa, da se mora pri eventualnem individualnem povišanju plače, vedno vpoštevati doba uslužbenca, tako, da imajo starejši uslužbenci prednost pri povišanju plače; da se mora službovanje uslužbencev, ki so sedaj člani kanadske vojske in mornarice, všteti v njihovo dobo zaposlenosti pri družbi in da morajo dobiti zopet svoje delo tekom 90 dni po njih vrnitvi iz vojne; da je vsak uslužbenec opravičen do počitnice in da traja preskuševalna doba novih uslužbencev le šest mesecev.

Ta pogodba je postala pravomočna z 15. julijem, in ko je bila pogodba podpisana, sta obe stranki izrazili nado, in željo, da bodo v nadalje vladale kar najboljšo razmere med obema strankama.

## VABILO NA VESELICO

katero priredijo vsi

4 SLOVENSKA DRUŠTVA, oziroma

SANS št. 7, Little Falls, N. Y.

V SLOVENSKEM DOMU NA DANUBE STREET v soboto, dne 5. avgusta, 1944

Najvljudnejše ste vabljeni vsi Slovenci od tukaj in okolice, da se udeležite te narodne prireditve.

IGRALA BODE SLOVENSKA ORKESTRA

Vstopnina 25 centov

Se priporočajo odhori slovenskih društev.

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči Vam in Vašim Otrokom

## KRANJSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA



NAJSTAREJŠA SLOVENSKA PODPORN ORGANIZACIJA v AMERIKI. Posluje že 51. leto

Članstvo 39,150

Premoženje \$5,500,000.00

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 128.43%

Če hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, poštini in nadsolventni podporni organizaciji, KRANJSKO-SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE, kjer se lahko zavaruješ za smrtnino, razne poškodbe, operacije, proti boleznim in onemoglostim.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 66. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikate sedanje dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če še nisi član ali članica te mogoče in bogate katoliške podporne organizacije, potrdi se in pristopi takoj.

Za pojasnila o zavarovalnici in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD

351-353 No. Chicago Street,

Joliet, Illinois

## KNJIGARNA

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street

New York City

## Razprodaja KNJIG

po 50 centov komad.

IZDALA SPLOŠNA KNJIŽNICA

1 Domače živali  
Spisal Damir Felgel

2 Kreutzerjeva sonata  
Spisal L. N. Tolstoj

3 Andrej Ternovec  
Spisal Ivan Albrecht

6 Preganjanje indijanskih misijonarjev  
Spisal Josip Spillman

8 Pravljice  
Zapisal H. Majar

12 Frank Baron Trenk  
Po raznih virih napisal Gjuro Panduric

13 Pariški slatar  
Poslovenil Silvester K.

14 Pravljice in pripovedke za mladino  
Spisal Silvester Košutalk

15 Suneški invalid  
Spisal Silvester Košutalk

17 Vojnimir ali poganstvo in krat  
Spisal Josip Ogrinec

18 Mladim srcem  
Drugi zvezek. Zbirka za slovensko mladino. Spisal Kaver Meško

19 Student naj bo  
Spisal Fr. S. Finžgar

25 Duhovni boj  
(Izdala družba sv. Mohorja) L. Skupoli

26 Denar  
Dr. Karl Englis — Poslovenil Dr. Albin Ogris

Edini vojni bond, za katerega vam bo žal, je oni, ki ga niste kupili!

35 Praški Judek  
Spillmannova povest — Prevaj Josip Vole

36 Sveti Just  
(Igra) — Spisal dr. F. Petronio

38 Tončkove sanje na Miklavžev večer  
(Igra) — J. Erbežnikin F. Rojc

Kupite en "extra" bond ta teden!

Ker je naloga teh knjig zelo omejena, je pri naročilu priporočljivo omisliti več širk, da nam bo na ta način mogoče vsakega zadovoljiti.

## KANADSKE POŠTNE ZNAMKE

Iz Edmontona v provinciji Alberta, se javljajo o zgodovinskih podatkih iz dobe pred petnajstimi leti, ko so zasebni letalci opravljali v divjih in primitivnih pokrajinah kanadskega severozapada ves potniški in tudi poštni promet. To važno službo so vršili tudi v teritoriji Alaske, ki meji na kanadske severozapadne provincije in teritorije. Kanadska vlada tedaj še ni imela svoje poštne službe v onih velikanskih pokrajinah, vsled česar so si zasebni lastniki aeroplanov omislili posebne znamke za svojo dokaj dobičkonosno službovanje. Te znamke so sedaj velike vrednosti za nabiralce poštne znamk.

Ljudje, ki so založili in prodajali te znamke, seveda niso več v teh podjetjih, ali so pa postali člani znane "Canadian Pacific Air Lines", katere oskrbuje ves zračni promet iz Edmontona, Alta., v vse pokrajine kanadskega severozapada, kakor tudi v kraje Alaske, kateri niso baš ob veliki novi cesti v Alaske.

Nabiralec poštne znamk se sedaj trudi, da dobe za svoje zbirke zgoraj omenjene stare zasebne znamke, kot spomin na čase, v katerih je postalo mesto Edmonton skoraj največje svetovno središče zrakoplovnega prometa na svetu.

Dandanašnji odhaja vsaki dan veliko število aeroplanov iz Edmontona. Vsi so naloženi z vojnimi potrebščinami za vojaštvo zaveznikov, ki je nastanjeno v Alaske. Ti aeroplani tudi prinašajo vsakovrstne stroje rudarjem na skrajnem severu, dočim prinašajo v Edmonton naloženi z dragocenimi kovinami.

V povojni dobi postalo bo mesto Edmonton velikansko središče zrakoplovskega prometa med Zjedinjenimi državami, Kanado, Daljnim Istokom in Evropo.

V povojni dobi postalo bo mesto Edmonton velikansko središče zrakoplovskega prometa med Zjedinjenimi državami, Kanado, Daljnim Istokom in Evropo.

OTATTELJEM je znano, kako se je vse podražilo, in ravnotako tudi tiskovni papir in druge tiskarske potrebščine. Da si rojaki zaščitijo redno dopolnjevanje lista, lahko gredo upravnistvu na roke s tem, da imajo vedno, če le mogoče, vnaprej plačano naročnino. ALI NE BI OBNOVLILI SVOJO NAROČNINO ŠE DANES in ne čakajte na opomin, ker s tem prihranite upravnistvu nepotrebne stroške?

# PROKLETA

Spisal EMILE RICHEBOURG  
Is francoščine prestavil J. L.

## III. DEL

1.

Mladost, lepoto, razum, bogatstvo, ljubeznivost, milino—vse je to imela grofinja Bussieres v najvišji meri. Narava jo je obsipala z najlepšimi darovi. Zdela se je, da je rojena za srečo.

Valentina Angelinka, d'Arfeuille, zadnja potomka plemenitega starega rodu, je izgubila že v desetem letu svoje dobe očeta in mater.

Zadnji markiz d'Arfeuille je zapustil edini svoji hčerki premoženje štirih milijonov, in to v posestvih in v vrednostnih papirjih. Najlepše med temi posestvi je grad d'Arfeuille.

Baron Bierle, čvrst mož, stric Valentinin po materi, je postal varuh siroti.

Gospod Bierle sam ni bil bogat. S siroto pa mu je prišlo blagostanje v hišo.

Baron Bierle ni imel otrok; pa nekaj let prej se je poročil z mlado, zelo lepo in kometno žensko, ki je imela iz prvega zakona hčerko Lavro. Ta deklica je bila šest let starejša nego baronova varovanka.

Valentino so v hiši baronovi sprejeli jako veselo. Zdela se je, da jo obožujeta mati in hči. Prve mesece so jo hoteli kar udušiti s samim dobrikanjem. A velik ogenj ugasne hitro. Mrzloti je sledila tej prenapetosti. Ljubezni potrebno srce deklčinu se je zatekalo v naročje barona, ki je svojo malo nečakinjo imel istinito rad.

Postopanje gospe in gospodične Bierlove je bilo prav u-merno. Veliko premoženje, ki je prišlo v hišo, ju je jako veselilo; morda je bila pri tem tudi istinita hvaležnost. Pozneje pa sta mislili ovi: zdaj sva se že zadosti zahvalili bogati pododavki; odsihdoh hočeva to nenavadno premoženje tudi izkoristiti in živjati jo bova, če le mogoče v Parizu!

In dočim sta se gospa in gospodična Bierlova, ki je bila baš tako kometna in zabavaljuba, kakor njena mati, vrgli z odprtimi rokami in s zatisnjenimi očmi v vrtnice veselja: je Valentina samotno živela. Nikakršno veselje je ni ogrevalo ob strani mirnega starca, njenega strica, čegar bližina je omrzovala spomlad tega cvetočega deklčinega življenja!

Baron je bil tako neumen, da je poročil kometo, ki je bila trideset let mlajša od njega. Vrhutega jo je še strastno ljubil. To si je znala izkoristiti in naredila ga je slugo svojim jako posvetnim trmam.

Valentino, ki se je izprva učila doma, so poslali v penzjonat, ker je gospa Bierlova tako hotela. Mlada deklica je ča sih na poti...

Valentina se ni pritoževala radi tega, saj je imela v penzjonatu vse, česar je pogrešila pri svojem varuhu; imela je dovolj zraka, premikanja, veselja, sočutja.

V penzjonatu si zapuščeni ljudje kmalu osnujejo družino. Gospodična Julija Luranne, najboljša prijateljica Valentinina, je bila hči nekakega magistratnega uradnika ter je imela brata, ki se je hotel posvetiti istemu stanu. Julija Luranne je oboževala tega svojega brata ter govorila o njem v odgojilnici tako navdušeno, da se je ogrelo tudi srce gospodične d'Arfeuille.

Nekake dne pokaže Julija svoji prijateljici krasno malo sliko ter vpraša pri tem: "Kako se ti zdi ta slika?" "Prav lepa."

"To je moj brat! Ali ni res, naš Lucijan je lep?" "Da, lep je, podoben tebi!" odgovori Valentina.

Takrat ni bila Valentina še stara petnajst let. Navzlic temu ji je bilo odsihdoh vselej čudno pri srečanju, ko je videla to sliko, a ji je čula govoriti o Lucijanu.

Najprej ga je videla med počitnicami na deželi v njegovi rodbini. Bila je takrat šestnajst let stara, Lucijan pa triindvajset.

Izprehodi v krasnih solčnih dneh med zelenjem, med cveticami in ob ptičjem petju so dovršili delo. Valentina in Lucijan sta se ljubila; a takega ni videl stari Luranne, sicer bi bil udušil to ljubezen že v njenem začetku. Zakaj on ne bi izvestno hotel, da bi svet mislil, da ljubni mladenič bogato deklcio le iz sebičnih namenov.

Julija seveda ni mislila, da je bogastvo ovira ljubezni. Ljubila je Lucijana in ljubila je Valentino. Njena največja želja je bila ta, da bi ji postala prijateljica — svakinja!

Mlada človeka sta se večkrat videla pri gospodu Luranen, pri gospodu Bierlu in celo v penzjonatu, kamor je Lucijan zahajal, češ, da obiskuje svojo sestro.

Pozneje sta si dopisovala. Tako sta minoli dve leti.

Lucijan se da vpisati v Parizu kot odvetnik.

Valentina je bila v osemnajstem letu svoje dobe. Zapustila je penzjonat, da se vrne k svojemu varuhu. Gospodo, ki je obiskovala hišo njenega strica, je deklica poznala le površno.

Med raznimi obiskovalci Bierlove hiše je bil tudi mladi grof Bussieres, ki je v očeh gospe Bierlove poleg drugih prednosti imel tudi to, da je bil neizmerno bogat. Baronica je nanj že kulirala za svojo hčer, ki je bila že štiriindvajset let stara in ki zaradi male svoje dobi ni bila še prišla do zaželjene "dobre partije".

(Nadaljevanje sledi.)

## GENERAL KOČA POPOVIČ

Spisal E. Yapou.

London, Anglija, 27. julija. — Potom ONA. — Titov general postaja ena najbolj popularnih osebnosti v Srbiji, ki je nekoč bila trdnjava proti Titovskih sil, poročajo osvobodilni voditelji, ki so ravnokar prišli v London iz Jugoslavije.

To je generalni poročnik Koča Popović, Titova desna roka v Srbiji, in opisujejo ga kot črnolasega, 35 letnega avtorja literarnih in psiholoških spisov, ki je bil prej rezervni kapetan v jugoslovanski kraljevi vojski.

Kot neodvisen demokrat je bil Popović vnet za špansko lokalistično stvar, in je takoj po jugoslovanskem prelomu šel k Titu, kjer je postal prvi poveljnik prve Titove brigade. Pozneje je vodil Titovo prvo divizijo in potem maršalov prvi vojaški zbor.

Kmalu je Popović postal eden najprijateljevitih častnikov v Titovem štabu. Izdelal je načrte in osebo sodeloval v več nego 400 pohodih proti sovražniku, in si pridobil najgloblje spoštovanje in občudovanje od sorojakov in svojih tovarišev.

Od vsega začetka se je hotel vrniti v rodno Srbijo in tam pomagati ljudstvu, da se dvigne proti tlačitelju. Njegov načrt se je uresničil zadnjega februarja, ko je prodrl na čelu nekaj Titovih edinic v zahodno Srbijo, kjer je bil na glasu kot sin ravnatelja ene največjih srednjih šol v Beogradu.

V petih mesecih je general Popović sestavil pet srbskih divizij, ki so bile v okolici Toplice in Jastrenice. Pravijo, da

so te divizije pripravljene marširati na Beograd, čim bo signal dan.

Srbsko ljudstvo vidi v Popoviću simbol nove generacije srbskih poveljnikov, ki ni prav nič podobna stari hierarhiji, ki jo ljudstvo smatra odgovorno za hitri propad jugoslovanske armade, pravijo pristaši osvobodilnega gibanja.

Pravijo, da je Popović sija-jen govornik, ki pogosto govori svojemu moštvu, in jih pozivlja, da naj žrtvujejo vse za osvoboditev domovine.

Eden Titovih mož, ki je v nanovo došli skupini osvobodilcev, pravi da je on prva žrtev "Mihajlovičeve prevare", ki je došel v London. Dejal je, da je bil ujet v jeseni 1942, od ene četniške edince, ki ji je poveljeval poročnik Vučković, bivši poročnik v jugoslovanski kraljevi gardi, ki je dejal, da dela pod vodstvom generala Džaze Mihajloviča, ki je pred kratkim nehal biti jugoslovanski vojni minister. Dejal je, da je bil tri dni pozneje predan italjanskim oblastem, ki so ga obsodile na vojni sodišču in ga internirali skupaj s 500 drugimi jugoslovanskimi domoljubci na otoku Marmori, ki je bil tedaj v italjanskih rokah. On in drugi so bili osvobodjeni leto dni pozneje po napadu Titovih sil.

Partizani so dejali, ko so jih vprašali o sedanjem položaju Mihajlovičevih sil, da so v popolnem razkroju, da so se mnogi pridružili Titovim edincem in drugi Nedicevim. Dejal je, da se nič ne ve, kje se nahaja Mihajlovič.

## Insulirajte zdaj — svet hišnim posestnikom

Pazljiva izolacija domov sedaj je najboljša orožje proti pomanjkanju goriva prihodnjo zimo, kar bo ogrožalo zdravje marsikatero ameriške družine, je dejal Howard Coonley, direktor Konservacijskega oddelka Odbora za vojno produkcijo. Svetoval je program za "zimsko" domove, ki bi se po njegovem neizmerno izplačali.

Pri vspodbujanju za izolacijo domov to poletje, je Coonley svaril hišne posestnike, da v jeseni ne bo dovolj delavstva, če bodo vsi čakali za to delo tik pred zimo.

Precejšnje množine goriva bo lahko prihranjenega prihodnjo zimo, s takojšno popravilo opreme za gretje in popravilno domov, je dejal Coonley.

"V povprečnem ameriškem domu lahko prihranijo od 10 do 20 procentov goriva s pripravo za zimo," je dejal.

Coonley. "Preračunali so, da ameriški hišni posestniki lahko prihranijo okoli 6.000.000 ton premoga to zimo, če se pripravijo za zimsko pomanjkanje premoga."

Coonley je svetoval sledeče za pripravo to zimo:

1. Poprava streh; 2. Popravite okna in vrata in zamažite vse razpoke okoli njih; 3. Udelajte dvojna vrata in okna; 4. Insulirajte strop in streho; 5. Insulirajte stene kjerkoli je to izvedljivo; 6. Instalirajte zimске predsobe; 7. Utrdite stene, ki delijo nerabljene prostore v hiši kakor tudi strop negretnih kleti, in drugih prostorov pod hišo; 8. Insulirajte neobvarovane dele domače naprave za gretje, ter čisti, popravljaj in poravnaj vse dele; 9. Udelajte avtomatične kontrole za toploto; 10. Preglej kontrole in regulatorje, če pravilno delujejo.

## KUHARSKA KNJIGA:



## Recipes of All Nations

RECEPTI VSEH NARODOV

NOVA IZDAJA \$3.00  
STANE SEDAJ

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku, ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebej v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čim bolj izveščati in izpopolniti.

Naročite pri  
KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO  
216 West 18th Street New York 11, N. Y.

## Kontrola cen za rabljene avtomobile

Rabljeni avtomobili so prišli pod kontrolo cen 10. julija 1944.

Trgovina z rabljenimi avtomobili, z prodajo približno \$2.000.000,000 je bila največja industrija, ki ni bila podvržena kontroli cen, je izjavil Urad za upravo cen.

Vsi modeli in znamke rabljenih avtomobilov so pod kontrolo cen, prodajo od posameznikov ali razdeljevalcev so vključene v naredbo.

Nova naredba ima posebne točke, ki varujejo kupovalce, da mu ne računajo preveč. Prodajalec in kupovalec morata podpisati potrdilo prenosa.

Kupovalec mora oddati svoje potrdilo pri Odboru za krajevne kontrole vojnih cen in racij, ko prosi za benzinske kupone za avtomobil. Potrdilo ima opis avtomobila in njegovo ceno.

Censki uradnik pri krajevnem odboru primerja potrdilo s ceno, ki je v soglasju z naredbo.

"V drugih besedah," poudarja OPA, "kontrola cen za rabljene avtomobile je bila izdana, zato da se obvaruje kupovalce pred odirajočimi cenami in, da bodo ustaljeni prodajalci obvarovani pred tistimi, ki so poskušali oduriti na mile načine. Mi potrebujemo sodelovanje motoristov in prodajalcev v delu pri Odborih za vojne cene in racije, da zagotovimo, da bo ta naredba obramba proti nezakonitim cenam."

Tri enostavne stvari za kupovalce in prodajalce rabljenih avtomobilov so našli pri OPA:

1. Zvedite dejstva o vozilu, ki je kupljeno ali prodano, vstevši znamko, leto, model, radija in grelo, posebnih udelah patentov kakor over-drive, fluid-drive, vacuum transmission;
2. Povejte to censkemu uradniku pri Odboru za vojne cene in racije;
3. Censki uradnik vam bo potem povedal pravilno ceno.

vstevši dodatke za posebno opremo, takse, in udelane patente.

## Naznanilo!

Peta sveta maša zadušnica osmina za pok. padlega vojaka Valentin Koblica, bo darovana v ponedeljek, 7. avgusta, 1944 ob 8. uri po namenu pokojnega te-te Mrs. Ane Šme.

Mrs. Ana Šme iz Hobokena, N. J. in Mrs. Mary Koblica iz Brooklyn, N. Y., ste si sestre in značilno pri tem je, da Mrs. Šme je bila prva slovenska mati v Greater New Yorku, ki je izgubila svojega sina Jožeta Šme, v prvi svetovni vojni, ki je služil v ameriški armadi v Franciji. A sedaj njena sestra Mrs. Koblica je prva slovenska mati iz Greater New Yorka, da ji je padel sin Valentin ravno na istem bojnem polju v Franciji, dne 21. junija.

Za slovestne obrede, pogreba in sv. maše v ponedeljek, 31. julija so darovali farani navzoči pri svetih obredih.

Poročevalec.

## DELO DOBE

ZENSKA za čiščenje pisarn, lahko delo, Tedenska plača \$20.25. Vprašajte na: 515 Madison Ave., New York City. So-ba 700, vhod iz 33. ceste.

(7-21 do 8-3)

## SONART REKORDI

### NOVE SLOVENSKE PLOŠČE

Jerry W. Koprivšek in njegov orkester

M556—Wedding Polka  
(Na bom se možja; Ti pa jest, pa tihana marelja)  
Wedding Waltz  
Slovenski Waltz  
Pojo Rupnik sestri

M558—Jeep Polka  
(Mat potico pečejo)  
Marine — polka  
675—Terezinka — polka  
Na planinah—valček

### Lepe Melodije

Duquesne University Tamburica Orkester

M571—Na Marjance, polka  
Kje so moje rožice  
Marička pegla—polka

Za tozadevni cenik in cene plošč se obrnite na

JOHN MARSICH, Inc.

463 W. 42nd ST., NEW YORK

## SEDAJ LAHKO DOBITE

### LASTNOROČNO PODPISANI KNJIGI

pisatelja Louis Adamič-a

ZA CENO \$2.50 ZA ZVEZEK

## "Two Way Passage"

V tej knjigi, ki jo zbudila pozornost vsega ameriškega naroda, da je pisatelj navet, kako bi bilo mogoče po sedanjih vojni pomagati evropskim narodom. Iz vseh evropskih držav, tudi iz Jugoslavije, so prišli naseljenec v Ameriko in pomagali postaviti najbolj napredne in najbogatejše države na svetu. Sedaj je prišel čas, da Zdržene države pomagajo narodom, ki so jim pomagali do njihovega sijaja in moči. Pot na dve strani — kakor bi se mogel naslov knjige prestaviti iz angleščine — je jako zanimiva knjiga in jo priporočamo vsakomu, ki razume angleščino.

## "What's Your Name"

"Človeški odgovori na vprašanje, ki so tiče sreče milijonov... Čitanje te knjige je bogato plačano." — Tako se je izrazil veliki ameriški dvornik o tej knjigi.

Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

Pošljim Money Order na \$..... za lastnoročno podpisano(1) knjigo(1):

Moje ime .....

St., ulica ali Box št. ....

Mesto in država .....

## "Glas Naroda"

216 W. 18th STREET NEW YORK 11, N. Y.

## DELO DOBE: ŠIVALKE NA STRIP FELT

Vprašajte pri:  
LEGIS HAT CO.  
28 West 38th Str., (3rd floor)  
NEW YORK CITY

## HARMONIKE

Kromatične 120 basov in ene 12 basov Lubasove, 3—4 vrstne nemške novega in starega izdelka. — JOHN KIRN, 6723 St. Clair Ave., RR, Cleveland, 3, Ohio. (8—1, 2, 3)



## PEVSKIM ZBOROM

### POSEBNO PRIPOROČAMO NASLEDNJE MUZIKALJE.

#### SLOVENSKE PESMI

Zbirka 9 narodnih pesmi  
Izdala Glasbena Matica v Clevelandu.

Cena — \$1.50  
Emil Adamič—16 JUGOSLOVANSKIH NARODNIH PESMI za moški zbor ..... 50  
SEST NARODNIH PESMI za moški zbor ..... 50  
SEST NARODNIH PESMI za moški zbor ..... 50

Franc Venturini—SEST MEŠANIH IN MOŠKIH ZBOROV ..... 50

Ferdo Juvaneč—12 MLADIN LET. moški zbori ..... 50

Peter Jerob—OSEM ZBOROV (moški in mešani) ..... 50

### Moški zbori

OSKAR DEV:  
Harcica; Oj, moj šolci pa šolci; Kam mi, fantje, drev v vas pol-domo ..... 50

OSKAR DEV:  
Srečno, ljubca moja; Ko ptičica na tulo gre; Šolci; Moj očka na konjčka dva; Izbiv sem plesome; Slovo; Je vplnila luč ..... 40

EMIL ADAMIČ:  
Modra devojka (belokranjska) ..... 30  
Vao noč pri potoci ..... 20  
Jurjeva ..... 20  
Hodi Miha domo; Kaj drugega bočem; Zdravica ..... 30

VASILIJ MIK in A. GROMING:  
Vetrč; Pe grdelci ..... 50  
FERDO JUVAČ:  
Zjutraj ..... 20  
Slovenska ..... 20

PETER JEROB: Petin rola; VASI-

LIJ MIK: Podoklica ..... 50

ZORKO PRELOVEČ:  
Le entrat šo ..... 20

Slava delu ..... 20

HR. VOLARIČ: Rofmarin; JOB.

PAVČIČ: Potkan pice ..... 20

IZ STARE ZALOGE pa ima

mo še naslednje pesmi, katerim smo snižali cene:

Ameriške slovenske lra. (Holmar) 50

Orlovci: himna (Vodopivec) ..... 50

Slovenski akordi, 22 mešanih in moških zborov (Emil Adamič) ..... 20

Trije mešani zbori (Glasbena Ma-tica) ..... 30

V pesnični noči, kantata za solo, zbor in orkester, (Battner) ..... 50

Mladini, pesmi za mladino o klavir-jem (E. Adamič) ..... 50

Dve pesmi, (Prelovec) za moški zbor in solo ..... 20

Naši himni, dvoglasno ..... 20

Gorski odnosi, (Lahmar), II. svetov. moški zbori ..... 20

ZA TAMBURICE:

NA GORENJSKEM JE

FLETNO, podpouri slo-

venskih narodnih pesmi

za tamburice, zložil Mar-

ko Bajuk ..... 75

Slovenske narodne pesmi za tambu-

ralni zbor (Bajuk) ..... 70

Bom šel na planine, (Bajuk),

podpuri ..... 50

ZA CITER:

Poduk za citre. — 4 svetov. —

(Godejčki) ..... 20

ZA KLAVIR:

Bori pridejo. — Rofmarin — ..... 20

KNJIGARNA

Slovenic Publishing Co.

216 West 18th St., New York